

2. Сьомченко В. В., Дядюн О. О. Проблема формування резерву сумнівних боргів у контексті ефективного управління дебіторською заборгованістю. *Вісник Запорізького національного університету*. 2014. Вип. 2 (22). С. 133–141. 3. Лень В. С. Фінансовий облік: навч. посіб. Київ : Академія, 2011. 608 с. 4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0725-99>. 5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. за № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. 6. Онищенко В. П. Списання безнадійної заборгованості та роль резерву сумнівних боргів з 2017 року. URL: <https://byhgalter.com/spisannya-beznadijnoi-zaborgovanosti-ta-rol-rezervu-sumnivnix-borgiv-z-2017-roku>. 7. Іванова Л. Б. Теоретичні засади визначення сумнівних і безнадійних боргів в умовах антикризових заходів. *Бізнес Інформ*. 2013. № 3. С. 286–292.

УДК 657

Н. В. Каткова, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри «Облік і економічний аналіз»

Н. С. Зарічна, магістрант

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, м. Миколаїв, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Ключові слова: інвентаризація, основні засоби, контроль.

Стале функціонування суб'єктів господарювання в умовах жорсткої конкуренції та економічної нестабільності робить актуальним питання ефективного управління основними засобами, що забезпечується насамперед контролем наявності, стану та раціонального їх використання. Інвентаризація є одним із способів контролю, за допомогою якого можна оцінити фактичний стан і наявність основних засобів.

Процедуру інвентаризації регулює Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань № 879 [1]. Принципи Положення про інвентаризацію дозволяють конкретизувати основні завдання інвентаризації основних засобів:

- виявити фактичну наявність основних засобів, зіставити її з даними бухгалтерського обліку й установити розходження (надлишки чи нестачі) або їх відсутність;
- виявити об'єкти, які непридатні до використання із будь-яких причин або які не використовуються;
- виявити основні засоби, які не відповідають критеріям визнання.

Згідно з п. 6 розд. I Положення про інвентаризацію суцільною інвентаризацією охоплюються всі види зобов'язань та всі активи підприємства незалежно від їх місцезнаходження, у тому числі предмети, що передані у прокат, оренду або перебувають на реконструкції, модернізації, консервації, у ремонті, запасі або резерві незалежно від технічного стану.

Також інвентаризації підлягають активи і зобов'язання, які є у підприємства тимчасово і обліковуються на позабалансових рахунках, зокрема цінності, що не належать підприємству, але тимчасово перебувають у його користуванні, розпорядженні або на зберіганні, зокрема об'єкти оперативної (операційної) оренди основних засобів, матеріальні цінності на відповідальному зберіганні, переробці, комісії, монтажі [1].

Проведення інвентаризації основних засобів на підприємстві є обов'язковим:

- перед складанням річної фінансової звітності;
- у разі зміни матеріально відповідальних осіб, а також у разі зміни керівника колективу (бригадира), вибуття з колективу (бригади) більше половини його членів або на вимогу хоча б одного члена колективу (бригади) при колективній (бригадній) матеріальній відповідальності (на день приймання-передачі справ) в обсязі активів, які перебувають на відповідальному зберіганні;
- у разі встановлення фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей (на день встановлення таких фактів) в обсязі, визначеному керівником підприємства;
- за судовим рішенням або на підставі належним чином оформленого документа органу, який відповідно до закону має право вимагати проведення такої інвентаризації. У цих випадках інвентаризація має розпочатися у термін та в обсязі, зазначених у належним чином оформленому документі цих органів, але не раніше дня отримання підприємством відповідного документа;

- у разі техногенних аварій, пожежі чи стихійного лиха (на день після закінчення явищ) в обсязі, визначеному керівником підприємства;
- у разі припинення підприємства;
- у разі переходу на складання фінансової звітності за міжнародними стандартами (на дату такого переходу);
- в інших випадках, передбачених законодавством.

При цьому інвентаризація земельних ділянок, будівель, споруд та інших нерухомих об'єктів може проводитись один раз на три роки (крім нерухомого майна державних підприємств, їх об'єднань, установ та організацій, у тому числі того, що передано в оренду, концесію, та державного майна, яке не увійшло до статутного капіталу господарських організацій, утворених у процесі приватизації та корпоратизації, інвентаризація яких проводиться відповідно до вимог законодавства щодо інвентаризації об'єктів державної власності).

За рішенням керівника підприємства інвентаризація інструментів, приладів, інвентарю (меблів) може проводитись щороку в обсязі не менше 30 відсотків усіх зазначених об'єктів з обов'язковим охопленням інвентаризацією всіх інструментів, приладів, інвентарю (меблів) протягом трьох років [1].

Основні випадки і обсяги проведення обов'язкової інвентаризації основних засобів на підприємстві наведені в таблиці.

Таблиця

Випадки обов'язкової інвентаризація основних засобів

Вид активів	Умови для проведення	Термін проведення	Обсяг активів
Земельні ділянки	Перед складанням річної звітності	Раз на 3 роки	100 %
Будівлі, споруди		Раз на 3 роки	100 %
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)		Щорічно	100 %
		Раз на 3 роки	> 30 %
Інші основні засоби (у тому числі передані в оренду, орендовані, на відповідальному зберіганні, законсервовані, в ремонті тощо)		Щорічно	100 %
Активи, які плануються здаватися в оренду	Перед передачею в оренду	На дату передачі	100 %
Активи на відповідальному зберіганні у матеріально-відповідальній особі	Зміна матеріально відповідальних осіб	На дату приймання-передачі справ	100 % обсягу активів, які знаходяться на відповідальному зберіганні
Активи, частину яких пошкоджено або викрадено	У разі встановлення факту пошкодження або крадіжки активу	На день встановлення таких фактів	В обсязі, визначеному керівником підприємства
Активи, які визначені у рішенні суду чи рішенні іншого (органів прокуратури, правоохоронних органів)	У разі надходження відповідного рішення	На дату, зазначену в рішенні, але не раніше дати отримання рішення	100 %

Стосовно термінів проведення інвентаризації основних засобів у п. 10 р. І Положення про інвентаризацію передбачено деякі нюанси, а саме – інвентаризація перед складанням річної фінзвітності проводиться до дати балансу у строк:

- 3 місяців для необоротних активів (крім незавершених капітальних інвестицій, об'єктів основних засобів, які на момент інвентаризації перебуватимуть поза підприємством, зокрема, автомобілів, морських і річкових суден, які відбудуть у тривалі рейси, тощо);
- до тимчасового вибуття з підприємства об'єктів основних засобів, зокрема, автомобілів, морських і річкових суден, які відбудуть у тривалі рейси, інших матеріальних цінностей, які станом на дату інвентаризації перебуватимуть поза підприємством [1].

Отже, інвентаризація основних засобів проводиться для забезпечення достовірності фінансової звітності та документального підтвердження їх наявності, фізичного стану, існуючої оцінки й має певні особливості й нюанси проведення.

Список використаних джерел: 1. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: затв. наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879.

УДК 657

В. К. Макарович, канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і аудиту

К. О. Фортуненко, магістрант кафедри обліку і аудиту

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ ВІДОБРАЖЕННЯ ГРОШОВИХ КОШТІВ У ЗВІТІ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Ключові слова: грошові кошти, фінансова звітність, звіт про рух грошових коштів, облік.

Успішне вирішення фінансових проблем, що виникають в організаціях, багато в чому залежить саме від створення і використання певної системи управління грошовими коштами, базовими складовими якої є чітко працююча система обліку, ретроспективний аналіз і перспективне фінансове планування грошових потоків. Фінансова звітність підприємства являє собою джерело інформації, на основі якого економісти приймають рішення щодо подальшого розвитку підприємства.

Оскільки кінцевою метою ведення бухгалтерського обліку є складання фінансової звітності, нами було сформовано низку причин, що можуть бути факторами виникнення цих проблем:

- правильне відображення грошових коштів у фінансовій звітності – може виникати через те, що деякі форми звітності є громіздкими або незрозумілими, що ускладнює процес складання звітності;

- контроль процесу збереження та використання коштів та необхідність заходів з оптимізації надходжень і виплат готівки, складання інформаційної бази даних, щоб аналізувати отримані та втрачені вигоди проведених заходів – одна з причин виникнення проблеми – недостатня інформативність форм фінансової звітності для всіх користувачів, що приймають рішення;

- повнота та своєчасність відображення в системі обліку рух грошових коштів – на нашу думку, виникає через недосконалість облікових стандартів та постійних законодавчих змін.

Виокремлення загальних проблемних питань обліку грошових коштів дозволяє нам перейти до формування проблемних аспектів щодо відображення у звітності грошових коштів (табл.).

Таблиця

Проблемні аспекти відображення у звітності грошових коштів

Виокремлення проблемних аспектів	Пояснення та складності при різних шляхах їх вирішення	
Існування двох методів складання Звіту про рух грошових коштів	Наявність додаткових статей у звіті про рух грошових коштів, що ускладнює процес складання Звіту про рух грошових коштів	Необхідність створення окремого звіту, що міститиме додаткові статті
	Відсутність повної картини про рух грошових коштів за основними статтями надходжень і виплат грошових коштів (при використанні прямого методу) та про причини відхилення чистого грошового потоку від чистого прибутку (при використанні непрямого методу)	Складання обох форм є трудомістким процесом
		Впровадження такої форми потребує внесення змін на законодавчому рівні
Відсутність окремої стандартизації (стандарту), що регулює формування інформації про операції щодо руху грошових коштів на підприємствах	Трудомісткість розробки такого підходу до формування стандарту, який регулюватиме звітність про рух грошових коштів, який не суперечитиме чинним стандартам і стандартам МСБО	Формування уніфікованої форми потребує заміни програмного забезпечення бухгалтерських програм
	Впровадження нового стандарту призведе до підвищення правильності відображення грошових коштів у фінансовій звітності, але може й ускладнити роботу бухгалтерського апарату через необхідність швидко адаптуватися до змін в законодавстві	
Недостатня аналітичність Звіту про рух грошових коштів для ви-	У разі введення змін, необхідність комплексного вдосконалення всіх форм звітності, так як вони є взаємопов'язаними	